C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I

Dosarul nr.21rji-901/2024 Prima instanţă: Judecătoria Orhei, sediul Central

Judecător: Veaceslav Caragia

DECIZIE
În numele Legii

06 noiembrie 2024 mun. Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Dumitru Pușca
Judecătorii: Ruslana Burdeniuc, Angela Revenco

a examinat în lipsa părților, recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr.18 Brănești, Florea Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 10.07.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Oleinic Andrei** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi argumentelor prezentate în şedinţă, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

c o n s t a t ă:

Potrivit procesului-verbal de reținere din 13.09.2023, Oleinic Andrei ***** a fost reținut de facto la 13.09.2023, ora 16:15.

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 10.01.2024, Oleinic Andrei ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.b), d) și art.217 alin.(2) Cod penal. Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracţiuni prin cumul parţial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit definitiv inculpatului Oleinic Andrei ***** pedeapsă cu închisoare pe un termen 7 (șapte) luni cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit raportului nr.2/2460 din 28.05.2024, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în privința condamnatului Oleinic Andrei *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 13.09.2023, iar sfârșitul executării pedepsei la 12.04.2024.

Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 14.09.2023 până la 19.02.2024 și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 19.02.2024 - până la 12.04.2024 când a fost eliberat din Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, după executarea efectivă și integrală a pedepsei.

La 12.03.2024, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, plângerea condamnatului Oleinic Andrei *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 10.07.2024 s-a admis plângerea condamnatului Oleinic Andrei *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Oleinic Andrei *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 14.09.2023 până la eliberare, data de 12.04.2024, o perioada de 211 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

I s-a explicat lui Oleinic Andrei *****, că este în drept de a înainta o acțiune civilă în vederea încasării despăgubirii în valoare bănească, pentru detenție în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, aceasta în termen a fost contestată cu recurs de către Directorul Penitenciarului nr.18 Brănești care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 10.07.2024, emisă la plângerea condamnatului Oleinic Andrei ***** cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care plângerea condamnatului Oleinic Andrei *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei

Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţie cu reducerea pedepsei, să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat următoarele argumente:

- instanţa nu a ţinut cont de faptul că plângerea condamnatului nu întruneşte condiţiile prevăzute de CPP, ori acesta nu a solicitat înlăturarea condiţiilor materiale contestate, iar conform art.473^2 (2) CPP, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate.

- deși conform art. 473^3 (2) CPP, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare, totuşi pretenţiile condamnatului faţă de instituţiile penitenciare au fost de caracter pur declarativ, nefondate cu careva probe, pe când conform art.473^2 (2) CPP, la plângere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plângerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante.”

- Penitenciarul nr.18-Brăneşti, consideră soluţia emisă ca fiind una ilegală, neîntemeiată şi pasibilă casării din următoarele considerente: prin materialele prezentate de Penitenciarul nr.18-Brăneşti, s-a solicitat respingerea acţiunii condamnatului ca neîntemeiată şi nefondată, din considerentele că în perioada deţinerii în Penitenciarul nr.11- Bălţi şi Penitenciarul nr.l8-Brăneşti, acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane şi degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

- la examinarea plângerii adresate de condamnatul Oleinic Andrei *****, privind condiţiile precare de detenţie din Penitenciarul nr.11-Bălţi şi Penitenciarul nr.11-Brăneşti, în care a fost deţinut, instanţa de judecată n-a luat în considerare particularităţile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condiţiilor generale din instituţiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea

Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum şi pe practica Curţii Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, făcând referire la cauza Mozer c. R. Moldova şi Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotaru c. Moldovei din 15.02.2011; cauza Ciorap c. Moldovei din 19.06.2007, precum şi alte rapoarte ale organizaţiilor naţionale şi internaţionale ce ţin de acest aspect.

- deşi remediul naţional de constatare a condiţiilor de detenţie a fost implementat din 01 ianuarie 2019, totuşi, persoanele care se considerau vătămate în drepturi prin deţinerea în condiţii contrare art.3 CEDO până la data intrării în vigoare a remediului respectiv, aveau posibilitatea de a înainta cerere în instanţa naţionale în procedură civilă pentru obţinerea despăgubirilor de rigoare sau de a înainta cereri către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Mai mult decât atât, Oleinic Andrei *****, pe parcursul deţinerii în instituţia penitenciară, acesta n-a adresat plângeri în adresa administraţie penitenciarelor prin care să invoce dezacordul faţă de condiţiile de detenţie. ”Nimeni, nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane și degradante”. Maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3 CEDO. Evaluarea acestui nivel minim este prin natura lucrurilor, relativă şi depinde de toate circumstanţele cauzei precum ar fi, durata maltratării, consecinţele sale fizice şi psihice, iar în unele cazuri de sexul, vârsta şi starea sănătăţii a victimei (cauza Ostrovar c. Moldovei, hotărârea din 13 septembrie 2005). Curtea a considerat tratamentul ca fiind ”inuman”, deoarece inter alia acesta a fost premeditat, a fost aplicat ore în şir şi a cauzat fie leziuni corporale, fie suferinţe fizice şi psihice intense. Curtea a considerat un tratament ca fiind ”degradant”, deoarece el a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana, şi dacă în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3 (cauza Dougoz c.Greciei). Standardele CPT prevăd norma de spaţiu de locuit per prizonier într-o celula cu mai multe ocupaţii de 4 m^2, însă CPT nu susţine în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor şi poate fi considerată în sine ca fiind tratare inumană şi degradantă a deţinutului, atât timp cât se pot găsi şi alţi factori de atenuare cum ar fi în special faptul că deţinuţii sunt în măsură să

petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activităţi).

- criteriul poate fi apreciat prin prisma condiţiilor de detenţie ca fiind un tratament inuman şi degradant în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau că în majoritatea cazurilor combină o serie de elemente negative cum ar fi: insuficienţa numărului de paturi pentru toţi deţinuţii; igiena precară; infectarea cu paraziţi; ventilarea, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi în consecinţă utilizarea de găleţi sau sticle pentru nevoile naturii.

- examinarea criteriului ”spaţiu acordat fiecărui deţinut” prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alţi factori care contribuie la aprecierea detenţiei ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt. Aşadar ”Curtea confirmă faptul că standardul predominant în jurisprudenţa sa, şi anume 3 m^2 de suprafaţă a podelei pentru fiecare persoană privată de libertate în cameră colectivă este standardul minim aplicabil în temeiul art.3 din Convenţie. În cazul în care suprafaţa podelei de care dispune o persoană privată de libertate în cameră colectivă este mai mică de 3 m^2, lipsa de spaţiu personal este considerată ca fiind atât de gravă încât dă naştere unei puternice prezumţii de încălcare a art.3 CEDO.

- sarcina probei revine Guvernului pârât, care poate totuşi infirma prezumţia, demonstrând prezenţa unor elemente capabile să compenseze această circumstanţă în mod adecvat. Prezumţia absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toţi factorii de mai jos sunt reuniţi: 1) reducerile ale spaţiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale şi minore; 2) ele sunt însoţite de o libertate de mişcare suficientă în afara camerei şi de activităţi în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituţie care oferă în general, condiţii de detenţie decente şi nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanţe agravante ale unor condiţii de detenţie precare” (cauza Mursic c.Croaţia). Atunci când o persoană privată de libertate dispune în camera sa de un spaţiu personal cuprins între 3 şi 4 m^2, factorul „spaţiu,, rămâne un element de măsură în aprecierea făcută de Curte asupra caracterului adecvat sau inadecvat al condiţiilor de detenţie.

- în astfel de cazuri, aceasta va concluziona o încălcare a art.3, dacă lipsa de spaţiu este însoţită de alte condiţii de detenţie materiale precare, în special lipsa

de acces la o curte de plimbare sau lipsa de acces la aer şi lumină naturală, ventilarea insuficientă sau inadecvată, temperatura insuficientă sau prea ridicată în încăperi, lipsa de intimitate la toalete sau condiţii sanitare şi de igienă precară. Celulele, inclusiv şi mobilierul trebuie să fie într-o stare decentă de reparare şi ar trebui depuse toate eforturile pentru a menţine zonele de locuit curate şi igienice. Orice infectare cu paraziţi trebuie să fie abordată viguros, deţinuţii trebuie să primească produsele de igiena personală şi de curăţenie.

- toate locuinţele pentru deţinuţi (cât celule cu ocupare unică, atât şi cele cu multiplă) trebuie să aibă acces la lumina naturală, precum şi la iluminatul artificial care să fie suficient pentru citire. În mod egal trebuie să existe o ventilare suficientă pentru a asigura reînnoirea constantă a aerului în interiorul celulei. Plasarea geamurilor trebuie să permită circularea aerului proaspăt, indiferent dacă există sau nu ventilare artificială. Celulele trebuie să fie încălzite în mod adecvat.

- fiecare deţinut trebuie şi are acces permanent la apa potabilă. Instalaţiile din baie şi duş trebuie să fie suficiente pentru că fiecare deţinut să poată şi să aibă obligaţia să le utilizeze la o temperatură adaptată climatului de cel puţin odată în săptămână, condiţiile unui climat temperat.

- deţinutul trebuie să dispună de un pat individual şi de lengerie de pat individuală suficientă, bine întreţinută, schimbată astfel ca să-i asigure curăţenia. Fiecărui deţinut ar trebui să i se ofere un minim de o oră în aer liber pentru a exersa în fiecare zi, se recomandă ca deţinuţii să se afle cât mai mult timp în afară celulelor fiind antrenaţi în diverse activităţi (muncă, vocaţie, educaţie, sport şi recreere).

- a concluzionat că condamnatului Oleinic Andrei *****, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr.11-Bălţi şi Penitenciarul nr.l8-Brăneşti, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

- Penitenciarul nr.18-Brăneşti nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele naţionale şi internaţionale cât şi a practecii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO.

Procedura înștiințării legale în instanța de recurs a fost executată (f.d.54-56).

Potrivit prevederilor art. 447 alin. (1) Cod procedură penală: *”recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces”*.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului declarat de Directorul Penitenciarului nr.18 Brănești, Florea Ion, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Verificând argumentele invocate în recurs şi verificând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi admis cu casarea încheierii instanţei de fond și remiterea cauzei a rejudecare reieşind din următoarele considerente.

Cnform art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) CPP, *judecând recursul, instanţa admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.*

Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Conform art.469 alin.(1) pct.17[1]) Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.*

Fiind considerată plângerea condamnatului ca fiind depusă în termen, Colegiul reține, că potrivit acesteia Oleinic Andrei a solicitat constatarea aflării sale în detenție, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada de timp, în care a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești în calitate de condamnat.

Colegiul arată că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească

nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Cu referire la obiecțiile expuse de recurent în cererea de recurs, Colegiul penal va fi solidar cu instanța de fond, apreciind ca fiind justă și legală soluția cu privire la constatarea, că Oleinic Andrei a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în perioadele: de la 14.09.2023 până la eliberare-12.04.2024, în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești 211 zile.

Astfel, instanța de recurs reiterează faptul că întru adoptarea soluției pe caz, judecătorul de instrucție cu referire la rapoartele prezentate, a făcut o analiză amplă a condițiilor de detenție și cazare a condamnatului și anume conducându-se în motivare la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”*fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii*”.

La fel, contrar poziției recurentului expuse în cererea de recurs, relevant instanța de fond s-a referit și la Raportul anual pentru anul 2017, 2018 și 2019 privind vizita de monitorizare efectuată în Penitenciarul nr.18 Brănești al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului s-a făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul. Amenajarea spațiilor locative pentru persoanele cu dizabilități în afara serviciului medical, precum și identificarea soluției de asigurare a serviciului asistent personal.

La fel, obiectiv s-a menționat de judecătorul de instrucție că la aprecierea încălcării art.3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din R.M. nu ating un prag minim de suficiență, astfel, reieșind din situația descrisă în rapoartele prezentate, stabilind cert că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duș, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

Contrar alegațiilor recurentului, Colegiul va rămâne solidar cu soluția adoptată de instanța de fond și sub aspectul în care s-a reținut că studiind raportul prezentat de către administrația instituției penitenciare, Penitenciarul nr.18 Brănești, s-a prezentat o informație generală cu privire la suprafața ce revine unui deținut în celulă în care a fost deținut Oleinic Andrei *****, însă aceasta este indicată suprafața totală nefiind luat în calcul că, aceasta nu este suprafața locativă, nefiind probată și respectarea condițiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât și artificial prin intermediul instalațiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deținuții sunt asigurați cu minimul necesar pentru trai, că deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare (art.473^3 alin.(2) din CPP), sub aspectul indicat supra reținându-se că alegațiile reprezentantului Penitenciarului nr.18 sânt declarative și lipsite de suport probatoriu.

Cu referire la celelalte alegații ale condamnatului referitor la condițiile sanitare și igienice, sistemul de canalizație și aerisire, alimentația, accesul la apă potabilă, judecătorul desemnat cu atribuții de judecător de instrucție menționează că, probele anexate la raport nu combat argumentele condamnatului, iar ca urmare just s-a concluzionat referitor la faptul că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste

condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În concordanță cu cele reținute supra, judecătorul de instrucție obiectiv a făcut referire și la faptul că în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea penitenciarelor vizitate, inclusiv și Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

La fel, potrivit Raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18-Brănești, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul) din 31.07.2019, cu referire la condițiile de detenție, s-au reținut condiții precare de detenție, și anume suprapopularea penitenciarului, condiții deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, și lipsa personalului medical specializat în instituția penitenciară.

Obiectiv la speță Colegiul penal evidențiază și practica internațională și anume, în cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea Europeană a constatat că supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul lui Oleinic Andrei, care a fost deţinut o perioadă de 211 zile în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești reținându-se că în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de $4m^2$ de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art.3 din Convenţie (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

În corespundere cu cele menționate, Colegiul remarcă, că având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie, care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, judecătorul just a analizat în ansamblu şi celelalte argumente invocate de către petent în plângerea depusă.

În acest sens, just s-a făcut referire la art. 473^4 alin. (4) CPP.

Reieșind din cele menționate supra, judecătorul just a ajuns la concluzia că condamnatul Oleinic Andrei a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3

din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr.18 Brănești și nr.11 Bălți.

În raport cu cele relatate și luând în considerație faptul că, Oleinic Andrei *****, a fost eliberat din Penitenciarul nr.18, judecătorul de instrucție corect a reținut că, în privința ultimului nu poate fi aplicat mecanismul compensatoriu, prin reducerea termenului de executare a pedepsei, or ultimul a fost eliberat din detenție, totodată ținând cont de faptul că, termenul de executare a pedepsei s-a finisat, instanța neputând a se expune în privința încasării despăgubirii bănești, or încasarea mijloacelor bănești cu titlu de despăgubire se dispune doar în privința perioadei rămase (care nu a putut fi redusă în baza calculului susmenționat) în cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite reducerea pedepsei, prin urmare în cazul dat Oleinic Andrei *****, fiind în drept de a solicita despăgubire în valoare bănească pentru detenție în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale", prin înaintarea unei acțiuni civile.

Totodată, Colegiu penal va admite recursul și va casa încheierea instanței de fond, or, instanța neîntemeiat nu a soluționat cerința privind încasarea despăgubirilor, eronat indicând la dreptul lui Oleinic Andrei ***** de a înainta o acțiune civilă în vederea încasării despăgubirii în valoare bănească, pentru detenție în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO, or, această soluție contravine prevederilor art.473^4 alin.(5) CPP, iar soluția dată de judecătorul de instrucție în această parte, este aplicabilă conform art.473^4 alin.(6) CPP, persoanelor condamnate la detențiune pe viață.

În lumina celor evidențiate Colegiul penal reține necesitatea admiterii recursului Directorului adjunct Penitenciarului nr.18 Brănești, Florea Ion în aspectul descris, cu casarea încheierii și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanţa de judecată urmează să ţină cont de cele enunţate mai sus, şi în dependenţă de cele stabilite, să adopte o hotărâre legală şi întemeiată.

Conducându-se de prevederile art.449 alin.(1) p.2) lit.d), Colegiul penal,

D E C I D E :

Admite recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Florea Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 10.07.2024, pronunțată în privința lui **Oleinic Andrei** încheiere care se casează cu remiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanță în at complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Dumitru PUȘCA

Judecătorii: Ruslana BURDENIUC

Angela REVENCO